

Rijksoverheid

Beleidskompasformulier

Beleidskompas

Inhoud

Wie zijn belanghebbenden en waarom?	2
1. Wat is het probleem?	3
Probleemschets.....	3
Oorzaken probleem	3
Omvang van het probleem	4
Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?	4
Wat gebeurt er als de overheid niets doet? (Nuloptie).....	4
Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?	4
Wat is het beoogde doel?	5
Wat zijn de beleidsdoelen?	5
Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?	5
Gedragsperspectief.....	6
Doelgroep gedragverandering.....	6
Gewenst gedrag per doelgroep	6
Huidig verwachtingspatroon gedrag per doelgroep.....	7
Wat zijn gedragsbepalende factoren die het huidige gedrag verklaren (in stand houden) en het gewenste gedrag belemmeren of juist (kunnen) stimuleren?.....	8
Wat zijn opties om het doel te realiseren?.....	8
Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de probleem - en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?	8
Wat is de beleidstheorie per kansrijke beleids optie?.....	11
Wat zijn de gevolgen van de opties?.....	13
Wat zijn de verwachte gevolgen gegeven je beleidstheorie?.....	13
Welke verplichte toetsen zijn op jouw traject van toepassing?.....	13
Wat is de beste analysemethode om systematisch je aannames te valideren?	13
Technische uitwerking van de regeling.....	15
Risico's en onzekerheden in dit voorstel.....	20
Raakvlakken met andere regelingen	22
Samenhang met verplichte deelname congestie management.....	22
Monitoring en evaluatie	23
Motivatie budgetverdeling	24
Bijlage A Formulier ter informatiedeling uitkomsten flexibiliteitsscan	26
Bijlage B Formulier ter informatiedeling uitkomsten ontwerp voor procesflexibiliteit.....	27

Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?
  - Netcongestie raakt grootverbruikers die willen groeien in hun gecontracteerd transportvermogen of die een nieuwe aansluiting aanvragen.
  - Netbeheerders doordat congestie en congestiemanagement leiden tot additionele werkzaamheden (afkondigen, beheren wachtlijsten, contracteren en afroepen congestiediensten, etc.)
  - Overheden doordat ambities in de knel komen door netcongestie (economische ontwikkelingen, woningbouw, verduurzaming etc.).
- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?
  - Energieadviseurs (vertegenwoordigd door FEDEC)
  - Netbeheerders
  - EZ/KGG – dir EM cluster o.a. energiebesparing, dir SE energiesysteem, dir. VI
  - RVO – afdeling duurzame industrie & afdeling duurzame energie
  - CSP's, BSP's en BRP's
  - Brancheorganisaties zoals TechniekNL, EnergieNL, FEDEC
  - Toezichthouder energiemarkten ACM
- Op welke wijze zijn belanghebbenden in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken en hoe vindt dit in het vervolg plaats?

Tot op heden zijn de volgende stakeholders betrokken bij het opstellen van het beleidskompas en de regeling.

- Review/co-creatie beleidskompas
  - Netbeheerders
  - EZ/KGG – cluster energiebesparing
  - RVO
  - Brancheorganisaties
- Uitvoerbaarheidscheck
  - Energieadviseurs via FEDEC
  - Netbeheerders
- Doeltreffendheidscheck via marktconsultatie
  - New energie taskforce Rotterdam
  - TechniekNL, EnergieNL (via deze weg ook CSP's en BSP's en BRP's), energieadviseurs via FEDEC
  - Regionale overheden met vergelijkbare regelingen (Drenthe, Noord-Holland, Flevoland, Rotterdam)
  - VNO NCW-MKB-NL en VEWM

In het vervolgtraject zullen stakeholders betrokken worden op de volgende manieren.

- Internetconsultatie
  - Deze is openbaar beschikbaar voor individuele bedrijven en adviseurs om input te leveren.
- Communicatie van de regeling
  - Stakeholders wordt gevraagd de regeling onder de aandacht te brengen bij hun achterban bij publicatie van de regeling.
- Evaluatie en monitoring
  - Stakeholders en aanvragers zullen betrokken worden bij de evaluatie en monitoring van de regeling.

1. Wat is het probleem?

Probleemschets

- De vraag naar transportcapaciteit stijgt sneller dan het tempo waarin het elektriciteitsnet uitgebreid kan worden. Hierdoor is er sprake van netcongestie.
- Bedrijven kunnen vanwege deze netcongestie geen (additionele) transportcapaciteit krijgen en komen op een wachtlijst terecht indien ze een verzoek hiervoor doen bij de netbeheerder. Hierdoor kunnen deze bedrijven niet groeien, verduurzamen of zich vestigen op een nieuwe locatie. Dit verslechtert het vestigings- en investeringsklimaat voor bedrijven en zorgt ervoor dat de energietransitie vast loopt. Netcongestie raakt ook nieuwbouw van woningen en andere regionale ontwikkelingen.
- De belangrijkste oplossing voor netcongestie is realisatie van geplande netverzwaringen, echter kennen deze een lange doorlooptijd (meerdere jaren). Op dit moment **is er onvoldoende aanbod van regelbaar vermogen om congestiemanagement toe te passen** om bedrijven van de wachtrij op **korte termijn** aan te sluiten (voordat de netverzwaring gereed is).

Oorzaken probleem

Inzicht

- In veel regio's is het tekort aan transportvermogen voornamelijk tijdens de piekbelasting van het net, daarbuiten is er vaak voldoende ruimte op het netwerk. Hierop kan worden ingespeeld door het energieverbruik te flexibiliseren, maar hiervoor mist doorgaans gedetailleerd inzicht in energieprofielen en flexpotentie.
- Er is bij een groot deel van de bedrijven onvoldoende bewustzijn over de problematiek van netcongestie en de mogelijkheden op bij te dragen aan congestiemanagement door regelbaar vermogen aan te bieden (zie [link](#) voor een voorbeeld van een van de onderzoeken over bewustzijn bij bedrijven).
- Er is een gebrek aan inzicht in kosten voor inzet en het vrijmaken van flexibiliteit bij bedrijven en de opbrengsten die hiermee behaald kunnen worden, aangezien de focus van bedrijven tot op heden lag op continuïteit en stabiliteit in de bedrijfsvoering.
- Er is onvoldoende duidelijkheid over locatie en tijdstip van congestieproblematiek bij de netbeheerders. Hierdoor is het lastig aan te geven wanneer er flexibiliteit nodig is, hoeveel en hoe lang. Een preciezere inschatting van de locatie en tijdstip van flexibiliteit vergt technische ontwikkelingen bij de netbeheerders.
- Bedrijven missen de kennis om effectief te handelen op de congestiemarkt GOPACS.

Financiën en bedrijfsvoering

- Er zijn vaak investeringen, of aanpassingen in bedrijfsvoering nodig om flexibiliteit te realiseren. Echter het is in veel gevallen niet duidelijk wat de waarde (financieel en bedrijfsvoering-technisch) waard is. Dit vormt een knelpunt voor bedrijven om flexibiliteit te realiseren.
- Bedrijven vinden dat het inzetten van regelbaar vermogen een te grote impact heeft op de bedrijfsvoering. Hierbij is er enerzijds sprake van onbekendheid over de gevolgen voor operationele processen. Anderzijds gaat het om de verplichtingen in de capaciteitsbeperkingscontracten om flexibiliteit aan te bieden wanneer hierom gevraagd wordt.
- De terugverdientijd van investering in flexibiliteit is in sommige gevallen te lang of er is onzekerheid over de terugverdientijd waardoor ondernemers investeringsbeslissingen hierover uitstellen.
- Energiemanagement is geen onderdeel van de corebusiness. Bedrijven zetten de beschikbare mensen in voor de primaire bedrijfsprocessen. Inzicht in het elektriciteitsverbruik en de flexibiliteitsmogelijkheden zijn doorgaans geen onderdeel van het primaire.

Overig

- Er zijn grote verschillen in communicatie en aanpak tussen netbeheerders en bedrijven waardoor ze elkaars uitgangspunten onvoldoende begrijpen
- Individueel onderhandelen over deelname aan congestiemanagementdiensten kost veel tijd.

Omvang van het probleem

Er staan ca. 9.400 bedrijven op de wachtrij voor (additionele) transportcapaciteit voor afname en ca. 7.500 voor invoeding en de omvang van beide wachtrijen blijft toenemen¹.

Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?

Op 25 mei 2022 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) een besluit met nieuwe regels voor congestiemanagement gepubliceerd om congestiemanagement mogelijk te maken voor regionale netbeheerders². Na een implementatietermijn van zes maanden zijn de nieuwe regels op 25 november 2022 in werking getreden.

ACM heeft op 25 september 2023 een evaluatie congestiemanagement gepubliceerd³ waarin o.a. wordt aangegeven dat:

- Congestiemanagement in de praktijk werkt.
- Er beperkt aanbod van regelbaar vermogen door bestaande partijen is:
  - Hierdoor nieuwe partijen die wel regelbaar vermogen willen leveren niet het net op kunnen.
- Het aanbieden van regelbaar vermogen door bestaande aangeslotenen te langzaam van de grond komt en niet langer vrijblijvend kan zijn.
- Netbeheerders en marktpartijen moeilijk tot afspraken over een redelijke vergoeding voor congestiemanagementdiensten komen.

Bovenstaande punten uit de evaluatie (september 2023) betreffen zowel invoeding als afname. Voor invoeding zijn recent standaardafspraken gemaakt voor de vergoedingen (maart 2024). De verwachting is dat hiermee voor invoeding er op korte termijn meer regelbaar vermogen beschikbaar komt. Voor afname is het lastiger om tot dergelijke afspraken te komen, hiervoor zijn bovenstaande punten uit de evaluatie nog steeds relevant. **De focus van het probleem ligt daarom op afnamecongestie.**

Waarom is huidig beleid, of marktmechanisme niet voldoende toereikend:

- Congestiemanagement is een recent fenomeen en kennis en ervaring nog moet worden opgebouwd.
- Het bepalen van de mogelijkheden van flexibiliteit en de prijs daarvan is voor afnemers complex aangezien dit zaken zoals personeelsplanning, productleveringsafspraken, veiligheid, kwaliteit van de producten, etc raakt.
- De prikkel om bij te dragen bij netcongestie voor bedrijven is daardoor op dit moment nog te klein.

Wat gebeurt er als de overheid niets doet? (Nuloptie)

- Bedrijven in netcongestiegebieden kunnen de komende jaren niet verduurzamen via elektrificatie wat ervoor zorgt dat klimaatdoelen niet behaald worden.
- Bedrijven kunnen niet verder groeien of zich op een nieuwe locatie vestigen, waardoor gelijke toegang tot het elektriciteitsnet verder onder druk komt te staan.

Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

- Er is al ruim twee jaar sprake van afnamecongestie en netbeheerders doen tijdens het congestieonderzoek ook een marktonderzoek waarin ze op zoek gaan naar flexibiliteit. Dit levert echter nog te weinig flexibiliteit op doordat er bij bedrijven te weinig kennis is over hoe ze hun elektriciteitsverbruik kunnen flexibiliseren en welke additionele flexibiliteitsmaatregelen ze kunnen nemen.
- Netbeheerders hebben de verplichting om een marktonderzoek te doen in congestiegebieden. Zij zijn niet verantwoordelijk voor het adviseren van bedrijven over flexibiliteitsmaatregelen en beschikken niet over de benodigde capaciteit en kennis om dit te doen.
- Energie adviesbureaus beschikken over de capaciteit en kennis om bedrijven te adviseren over flexibiliteitsmaatregelen. Tot op heden lag de focus hierbij met name op energiebesparing en reductie van CO₂ en nog niet op netcongestieproblematiek.
- Netcongestie is een urgent maatschappelijk probleem dat niet alleen wordt veroorzaakt door grootverbruikers. Grootverbruikers zijn echter wel degenen die de nadelen als eerste

---

¹ Netbeheer Nederland – Stand van Uitvoering – 11 juni 2024

² [Codebesluit congestiemanagement | ACM.nl](#)

³ [ACM publiceert evaluatie congestiemanagement | ACM.nl](#)

ondervinden (wachtrijen) en aan wie gevraagd wordt om bij te dragen aan het leveren van een oplossing door flexibel te worden in het elektriciteitsverbruik.

- Daarnaast is er in veel gevallen nog een onrendabele top voor grootverbruikers om flexibiliteit te realiseren. Zeker als die flexibiliteit ingezet moet worden op een manier die congestieneutraal, of congestie-verlichtend is.

Op basis van bovenstaande punten wordt geconcludeerd dat overheidsinterventie gerechtvaardigd is om het inzicht in flexibiliteitsmaatregelen en het realiseren hiervan op gang te brengen en zo kennis op te bouwen over kansrijke flexibiliteitsmaatregelen bij netcongestie. Deze maatregelen verminderen de effecten van netcongestie waardoor het knellende effect van congestie op de verduurzaming wordt verminderd en we dichterbij de klimaatdoelstellingen komen.

Wat is het beoogde doel?

Wat zijn de beleidsdoelen?

Met deze regeling wordt een bijdrage geleverd aan de doelstelling van het LAN Beter Benutten bedrijven en instelling: Netcongestie verminderen door slim en flexibel gebruik van het energiesysteem.

De specifieke doelstelling van deze regeling **is om het beschikbare flexibel vermogen te vergroten om de effecten van netcongestie te verminderen**. Dit flexibele vermogen kan ingezet worden ten behoeve van congestiemanagement óf om de groei of verduurzaming van bedrijven in een congestiegebied mogelijk te maken.

Dit doel wordt behaald door:

- Inzicht te geven in het huidig en toekomstig energieprofiel.
- Inzicht te geven in de flexibiliteit die bedrijven en instellingen hebben.
- Inzicht te geven in de flexibiliteit die bedrijven en instellingen kunnen creëren.
- Financiële ondersteuning te bieden om de flexibiliteit te realiseren.

Het bovenstaande beleidsdoel draagt indirect bij aan bredere beleidsdoelen van het ministerie van KGG, zoals:

- Het energiesysteem dient nu en in de toekomst betaalbaar, betrouwbaar, veilig, duurzaam en rechtvaardig te zijn (NPE). Randvoorwaarde hierbij is toegang tot het elektriciteitsnet voor degene die dit willen.
- Goed functionerende (energie)markten.
- Investeren in innovatie die bijdraagt aan een klimaat neutrale samenleving.
- Tot 2030: de industrie moet uitkomen op ongeveer 29,6 Mton CO₂-uitstoot in 2030. Dit is ruim 24 Mton minder dan in 2021. En 66% minder dan in 1990. Daarnaast moet de industrie een bijdrage leveren aan het doel om 50% minder grondstoffen te gebruiken.
- 2030-2050: bedrijven werken toe naar een 100% circulaire en klimaat neutrale sector. Deze subsidie helpt bedrijven om te verduurzamen op een flexibele manier ten tijde van netcongestie.

Duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) en brede welvaartsuitkomsten

Het bovenstaande beleidsdoel draagt bij aan de volgende duurzame ontwikkelings- en brede welvaartsdoelen:

- 7. betaalbare en duurzame energie / toegang tot duurzame en betaalbare energie
- 8. eerlijk werk en economische groei / duurzame inclusieve economische groei
- 9. industrie, innovatie en infrastructuur / duurzame infrastructuur, kennis en innovatie
- 13. klimaatactie

Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?

- Financiering voor de maatregelen zijn beschikbaar vanuit het amendement Erkens netcongestie in 2025 en 2026.
Er is uit dit amendement 27,25 miljoen gereserveerd voor een subsidie voor inhuur van adviesdiensten die flexibiliteitsscans maken en 13,5 miljoen gereserveerd voor subsidiëring van capex investeringen die flexibel vermogen realiseren.

- Daarnaast is er 20 miljoen beschikbaar vanuit het klimaatfonds in 2025 en 2026. Dit budget wordt ingezet voor haalbaarheidsstudies naar flexibel vermogen voor bedrijven met complexere installaties waar potentie zit in proces flexibiliteit.
- De regeling zal worden opengesteld in twee rondes (2025 en 2026), waarbij in elke ronde 50% van het budget beschikbaar wordt gesteld. Op deze manier kan de regeling worden aangescherpt en bijgesteld worden bij de tweede openstelling indien gewenst.
- In de overzichtstabel voorkeursoptie worden de kosten van de verschillende maatregelen aangegeven ten opzichte van het budget en wordt aangegeven welk percentage van de doelgroep met het beschikbare budget gebruik kan maken van de regeling.

Gedragperspectief

Doelgroep gedragverandering

Bedrijven in congestiegebied

De congestieproblematiek raakt veel gebruikers van het elektriciteitsnet en de netbeheerders. De doelgroep wordt echter scherper gedefinieerd om gerichtere beleidsmaatregelen te kunnen formuleren.

De doelgroep van de regeling zijn:

- Aangeslotene van het elektriciteitsnet met een aansluiting in het middenspannings- of hoogspanningsnet en een gecontracteerd transportvermogen vanaf 100 kW.
- De aangeslotene moeten primair energieafnemers zijn en mogen geen batterij-faciliteiten zijn.
- Er is geen maximumgrens van aansluitingsgrootte voor deelnemers.
- Bedrijven en instellingen moeten in een postcodegebied liggen waar er een congestieknelpunt voor afname is vastgesteld door de netbeheerders

Netbeheerders

Met de netbeheerders worden de elektriciteitsnetbeheerders bedoeld; Stedin, Enexis, Liander, Coteq, Westland Infra, Rendo en TenneT.

Motivatie definitie doelgroep

Aangeslotene met een aansluiting > 1 MW zijn al benaderd door netbeheerders met een uitvraag over de huidige bestaande flexibeltoesluitingen in het kader van congestie management. Aangezien deze uitvraag van netbeheerders nog weinig resultaat heeft opgeleverd is deze regeling ook bestemd voor bedrijven met een middenspannings- of hoogspanningsaansluiting en een gecontracteerd transportvermogen boven de 100 kW zodat er ook bij hen meer inzicht ontstaat naar de flexibeltoesluitingen (bestaande en nieuwe realiseerbare).

Circa 35.000 bedrijven hebben een dergelijke aansluiting. De verwachting op basis van de tienjaarsprognose van netbeheerders is dat ca. 30% hiervan wil groeien of verduurzamen in de komende vijf jaar. Voor deze bedrijven is een scan een waardevol instrument. De doelgroep van deze regeling komt hiermee op ca. 10.500 bedrijven.

Er wordt gekozen voor een drempelwaarde van 100 kW om de effectiviteit van de maatregel te vergroten. Bedrijven kunnen slechts een deel van het gecontracteerde vermogen inzetten als flexibel vermogen. Bij bedrijven met een kleinere aansluiting wordt de bijdrage die ze kunnen leveren aan het oplossen van netcongestie dermate klein, dat de inzet van (personele) middelen voor uitvoering van de regeling en benodigde personele inzet van netbeheerders niet opwegen tegen het geringe effect dat hiermee wordt bereikt. Een lagere drempelwaarde leidt tot een minder doelmatige regeling. De drempelwaarde sluit aan bij de ondergrens die gehanteerd wordt op het congestie management handelsplatform GOPACS voor het aanbieden van congestiediensten.

Gewenst gedrag per doelgroep

In de beschrijving van de oorzaken zijn een aantal redenen beschreven waarom bedrijven nu nog onvoldoende actief zijn in het monitoren en sturen van het energieverbruik om congestie te verminderen.

Bedrijven

- Actief monitoren en sturen van energieverbruik om congestie te verminderen (piekbelasting op piekmomenten voorkomen / vraagverschuiving naar momenten buiten de piek)
- Actief aanbieden en inzetten van regelbaar vermogen op de congestiemarkt (GOPACS), via capaciteitsbeperkingscontracten, direct of via een CSP.

Netbeheerders

- Duidelijkheid over hoeveelheid, tijdstip en locatie benodigd regelbaar vermogen en daadwerkelijk afroepen regelbaar vermogen waardoor partijen op de wachtrij kunnen worden aangesloten.
- Vergroten van personele capaciteit om bedrijven te contracteren van regelbaar vermogen. Op het moment geven netbeheerders aan hiervoor te weinig personeel te hebben om dit grootschalig op te pakken.

Bedrijven & netbeheerders

- Sneller komen tot afspraken over inzet en congestievergoeding van regelbaar vermogen via congestiemanagement.
- Daadwerkelijk toepassen van congestiemanagement voor afname.

Huidig verwachtingspatroon gedrag per doelgroep

Bedrijven

Onderstaande tabel geeft per categorie bedrijven aan wat de verwachte beweegreden is voor deze bedrijven om flexibel vermogen in te zetten en daarmee waarom het voor deze bedrijven interessant is om gebruik te maken van de subsidieregeling.

Categorie	Verkleinen aansluiting / verminderen gecontracteerde transportcapaciteit	Reductie van energiekosten door slim in te spelen op wisselende tarieven	Groei binnen huidige aansluiting	Inzicht in mogelijk flexcontract om zelf gewenste verzwaren te kunnen krijgen	Flex congestie- verzachtend inzetten (flex inzetten t.b.v. ruimte voor anderen)
Bedrijven op de wachtrij	n.v.t.	✓	✓	✓	~
Bedrijven die in de toekomst een zwaardere aansluiting willen (groei / verduurzaming)	n.v.t.	✓	✓	✓	~
Bedrijven met flexcapaciteit / flexpotentie die zelf geen additionele transportcapaciteit nodig hebben	✓	✓	✓	✓	✓

Voor bedrijven op de wachtrij en bedrijven die willen groeien is het met name interessant om te kijken hoe ze hun energiekosten kunnen verlagen en flexibiliteit kunnen inzetten om zelf te kunnen groeien of verduurzamen. Daarom verwachten we de meeste aanvragen voor de regeling vanuit deze doelgroep. Het is onwaarschijnlijk (~) dat deze bedrijven hun flexibel vermogen in zullen zetten ten behoeve van het net (congestieverzachtend). Dit kan het geval zijn indien ze meer flexibel vermogen kunnen ontsluiten dan ze nodig hebben voor de eigen groei of verduurzaming.

Bedrijven die zelf geen additionele transportcapaciteit nodig hebben wel een reden om flex in te zetten t.b.v. het net / verminderen wachtrij. Ze kunnen dit doen voor de congestievergoeding, kosten te besparen, of in uitzondering voor het algemene belang. Daarnaast is het voor deze bedrijven interessant om te kijken of ze hun aansluiting kunnen verkleinen of de gecontracteerde transportcapaciteit kunnen verlagen om op deze manier kosten te besparen. Deze bedrijven hebben echter geen acuut probleem, waardoor ze niet actief op zoek zullen gaan naar een instrument als de flexibiliteitsscan. Vanuit deze doelgroep worden daarom minder aanvragen verwacht. De regeling zal actief onder de aandacht gebracht moeten worden bij deze categorie. Er wordt een communicatieplan opgesteld, gezamenlijk door KGG en RVO, om uit te werken hoe de gewenste doelgroepen benaderd worden.

Netbeheerders

Netbeheerders gaan in de gebieden waar ze congestie hebben afgekondigd actief op zoek naar regelbaar vermogen, waarbij ingezet wordt op een maatschappelijk aanvaardbare vergoeding. De vergoeding betalen netbeheerders en worden gesocialiseerd via de net-tarieven.

Wat zijn gedragsbepalende factoren die het huidige gedrag verklaren (in stand houden) en het gewenste gedrag belemmeren of juist (kunnen) stimuleren?

Belemmering

- Gebrek aan bewustzijn van congestieproblematiek en de mogelijkheden om hieraan bij te dragen.
- Te weinig inzicht in energieprofielen, congestieprofielen en contractuele mogelijkheden rondom flex.
- Te weinig inzicht in daadwerkelijke locatie, tijdstippen en omvang en duur van (verwachte) congestie bij netbeheerders.
- Moeilijk om business case van flexibele investeringen rond te krijgen.
- Beperkte personele capaciteit om met het vraagstuk bezig te zijn.
- De partij die ruimte creëert op het net, komt niet automatisch in aanmerking voor de extra capaciteit die vrijkomt, aangezien deze capaciteit naar de eerstvolgende op de wachtrij gaat (first come, first served). De "lusten" komen hierdoor niet bij de partij die de flexibel vermogen aanbiedt.

Stimulering

- De ACM heeft een besluit genomen om de nettarieven op het transportnet tijdsafhankelijk te maken. Deze 'spitsheffing' treedt in werking per 1 januari 2025 en maakt de businesscase voor flexibelstroomverbruik iets aantrekkelijker doordat er een korting zal zijn voor grootverbruikers om stroom te verbruiken buiten de spits. Deze korting heeft echter niet een dusdanig groot effect op de businesscase dat flexibiliteit vanzelfsprekend wordt. De ACM wil de tarieven voor distributienetten ook tijdsafhankelijk gaan maken.
- Flexibele contracten worden verder uitgewerkt en genormaliseerd.

Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de probleem- en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?

- a. Flexibiliteitsscan om het inzicht in energieprofiel en mogelijkheden bij bedrijven te vergroten.

Een **Flexibiliteit Scan** per bedrijf (of een groep van bedrijven) geeft inzicht in de mogelijkheden om flexibel vermogen in te zetten of te realiseren. Hierbij dient inzichtelijk gemaakt te worden hoeveel de realisatie van flexibiliteit kost. De flexibiliteitscan zal minimaal inzicht bieden op onderstaande punten:

- Basisgegevens (aansluiting, contractwaarde, etc.)
- Huidige energieprofiel profiel (dag, maand, jaar)
- Huidige flexibiliteitsmogelijkheden
- Mogelijke flexibiliteitsmaatregelen incl. kosten
- Toekomstig energieprofiel (incl. effect van flexibiliteitsmaatregelen, besparingsmaatregelen, groeiverwachting, verduurzamingsplannen)
- Inzicht in groepsprofielen (bij aanvraag door groep)
- Afweging van flexibiliteitsmaatregelen

Een dergelijke scan geeft inzicht in verschillende flexibiliteitsmaatregelen, de kosten hiervan en de effect van deze maatregelen op het profiel. Deze scan zal voor een deel gesubsidieerd worden (50%) tot een maximaal subsidiebedrag van 10.000 euro.

- b) Voor bedrijven (of een groep van bedrijven) met complexere bedrijfsprocessen kan een "basisscan" eerste inzichten bieden. Naar verwachting zullen deze echter verdiepend inzicht vragen om te onderzoeken of dergelijke complexe processen flexibel te maken zijn en welke investeringen dit zou vergen. Daarvoor kan er naast een "basisscan" ook gedacht worden aan een **ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen**. In dit type studie wordt een conceptueel technisch ontwerp uitgewerkt van flexibiliteitsmaatregelen. In het Klimaatfonds zijn reeds middelen beschikbaar gesteld met dit doel. Een ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen bevat:

- Basisgegevens (aansluiting, contractwaarde, etc.)
- Huidige energieprofiel profiel (dag, maand, jaar)
- Huidige flexibiliteitsmogelijkheden
- Mogelijke flexibiliteitsmaatregelen incl. kosten
- Toekomstig energieprofiel (incl. effect van flexibiliteitsmaatregelen, besparingsmaatregelen, groeiverwachting, verduurzamingsplannen)
- Inzicht in groepsprofielen (bij aanvraag door groep)
- Multi-criteria afweging van flexibiliteitsmaatregelen
- Contact met netbeheerders over inzetbaarheid van flexibiliteitsmaatregelen
- Conceptueel technisch ontwerp van flexibiliteitsmaatregelen

Een dergelijke ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen stelt de aanvrager in staat om een gedetailleerde engineering studie uit te zetten. Deze studie zal voor een deel gesubsidieerd worden (50%) tot een maximaal subsidiebedrag van 125.000 euro.

- c) Inzet van een **Flex Regisseur** voor een casusgerichte aanpak. De Flex Regisseur is een onafhankelijke bemiddelaar tussen bedrijven en netbeheerders. De Flex Regisseur heeft focus op een bepaalde casus of een bepaald gebied. De Flex Regisseur brengt knelpunten in beeld en gaat actief op zoek naar flexaanbod om deze knelpunten te verhelpen. Bijvoorbeeld door bedrijven en de betreffende netbeheerder met elkaar in contact te brengen die een tegengesteld afnameprofiel kennen. Voor de inzet van een Flex Regisseur kunnen middelen beschikbaar gesteld worden via bijvoorbeeld een subsidieregeling.
- d) **Realisatie van flexibel vermogen**. Voor bedrijven die flexibiliteit kunnen realiseren door (niet-rendabele) investeringen te doen kan subsidie worden aangevraagd om een deel van de investeringskosten te dekken en zo de terugverdientijd te verlagen. Dit budget kan zowel door individuele en groepen van bedrijven worden aangevraagd. Hierbij kan worden gedacht aan sensoren, energie management systemen, stuurbaar maken van assets, of batterijopslag (in groepsverband). Er wordt alleen subsidie verleend voor maatregelen wanneer de aanvrager hierbij een contract afsluit met de netbeheerder waarin wordt geborgd dat de maatregelen worden ingezet op een netbewuste manier. Dit zijn de reguliere congestie management en flexibiliteitscontracten die de afgelopen jaren door netbeheerders ontwikkeld zijn die al zijn geïmplementeerd.
- e) **Voorlichting** over flexibiliteit bij bedrijven en instellingen. Vergroten van het flexibele vermogen kan ook bereikt worden door voorlichting over de benodigde stappen en de te nemen maatregelen. Dit gebeurt al volop. Zo wordt er al voorlichting gegeven over dit onderwerp o.a. door VNO-NCW en MKB NL, RVO, netbeheerders en via het LAN. Hieruit blijkt dat voorlichting helpt bij het groeien van bewustzijn over het thema flexibiliteit en netcongestie, maar het zorgt nog onvoldoende voor inzicht in het eigen energieprofiel, het

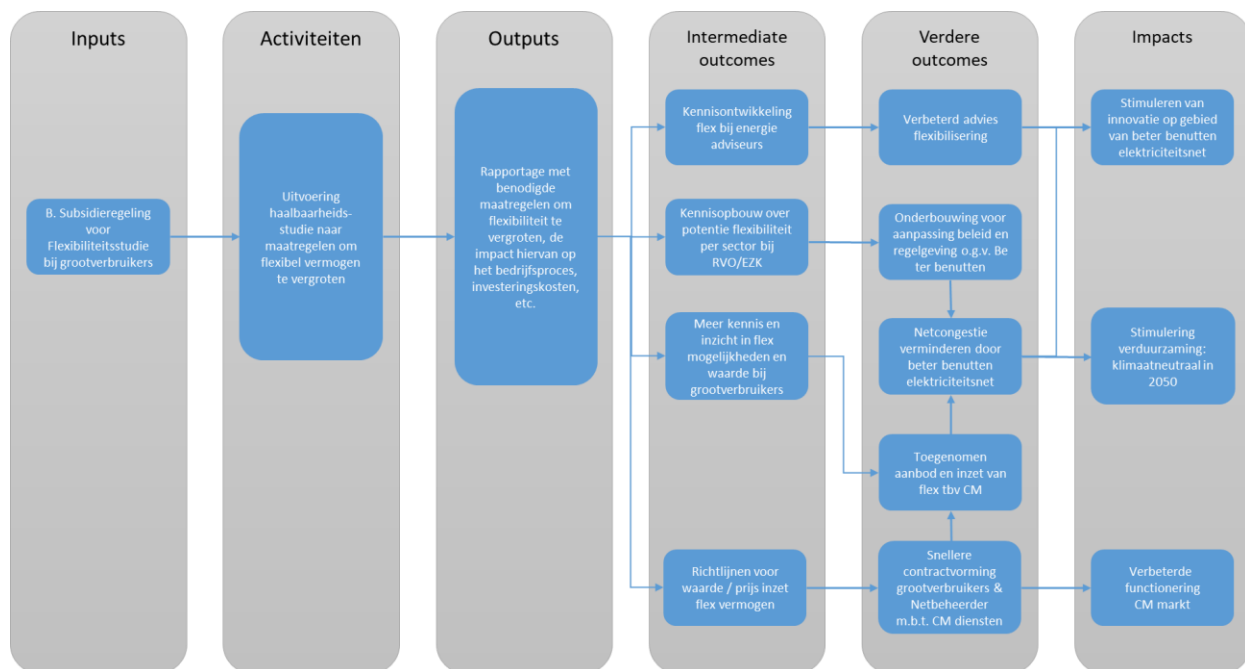
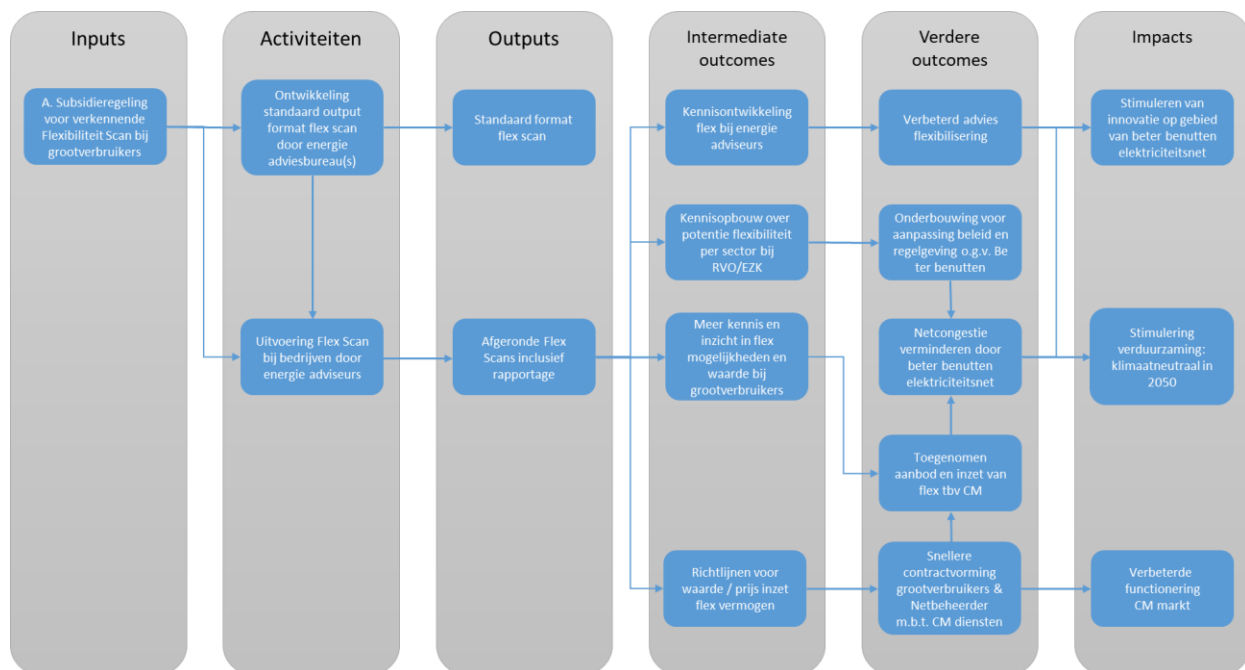
beschikbare flexibel vermogen en mogelijke maatregelen om dit vermogen te vergroten. Dit komt omdat voorlichting een generiek instrument is, terwijl de benodigde oplossingen op het niveau van een aangeslotene om maatwerkadvies vragen.

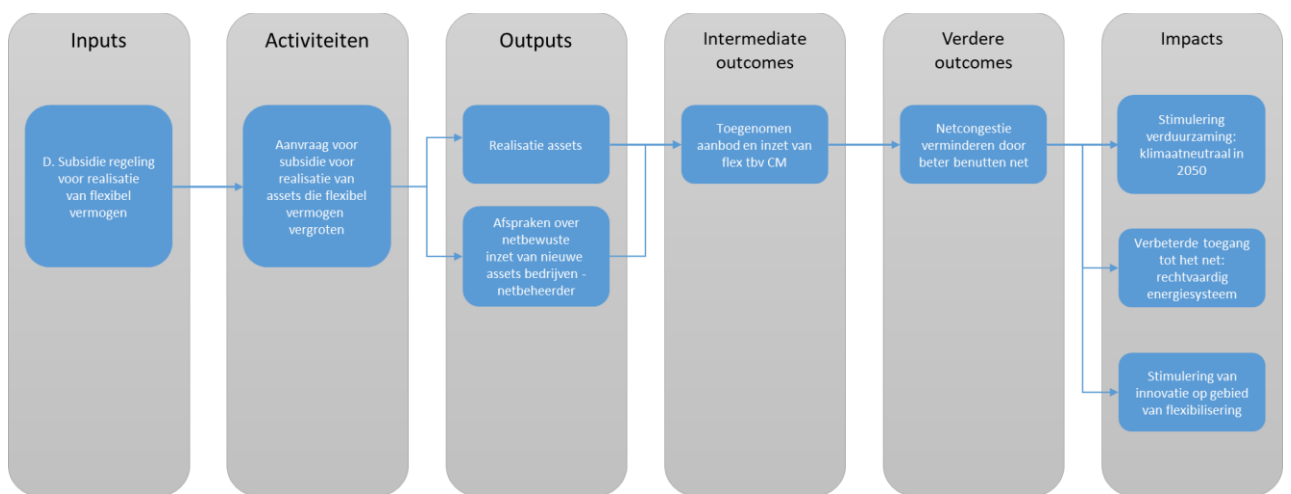
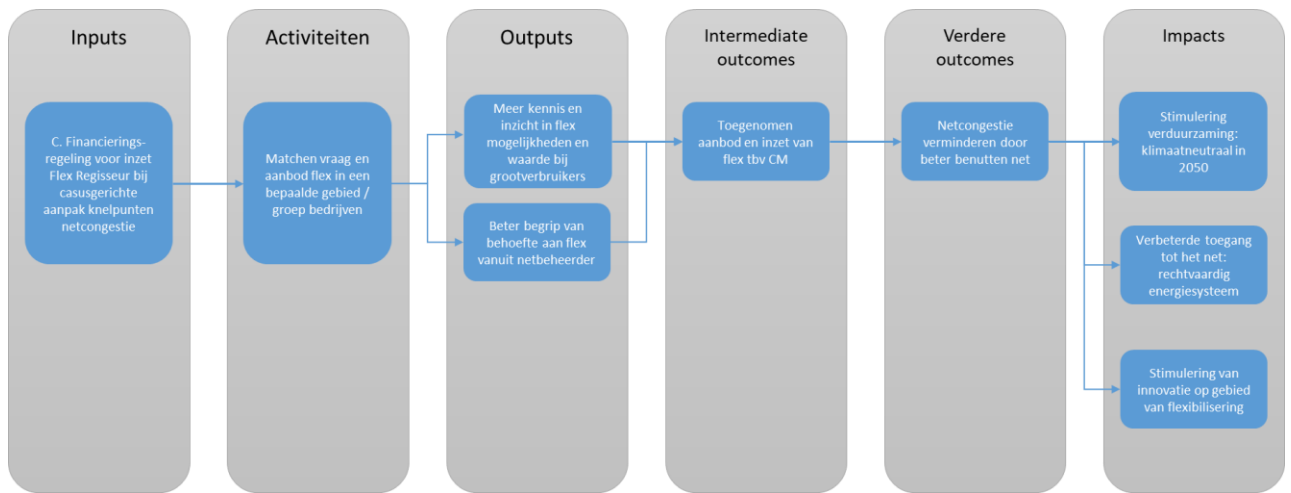
- f) Het **beprijzen** van base-loadgebruik of gebruik tijdens piekmomenten van het net kan flexibel stroomverbruik stimuleren. De ACM heeft een codewijziging gepubliceerd voor tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten⁴ die per 1 januari 2025 van kracht wordt. De mogelijkheden om dit ook op lagere netvlakken toe te passen wordt onderzocht. Wanneer dit kansrijk is, dient dit uitgewerkt te worden in codebesluiten en geïmplementeerd te worden. Die primaire bevoegdheid hiervoor ligt bij de ACM. Daarnaast leidt deze maatregel niet tot meer inzicht in de mogelijkheden om het flexibel vermogen te vergroten bij aangeslotenen.

- g) Het **normeren** van flexibel vermogen, bijvoorbeeld door bedrijven verplichtingen op te leggen ten aanzien van het inzetten van aanwezig flexibel vermogen. In de congestie management code zijn reeds normerende maatregelen opgenomen. In een congestiegebied wordt eerst getracht om via een markt gebaseerd regime op vrijwillige basis flexibel vermogen te ontsluiten. Wanneer dit onvoldoende gebeurt, kunnen bedrijven (met aansluiting >1MW) verplicht worden om deel te nemen aan congestie management en in een later stadium kan zelf niet-markt gebaseerd congestie management worden toegepast. Verplicht congestie management zal de komende periode voor het eerst toegepast gaan worden. Hierbij worden ook bedrijven benaderd die zelf nog geen congestieproblematiek ervaren en nog ruimte hebben in hun gecontracteerd vermogen. Het is dus van belang om hier eerst ervaring mee op te doen en te zien welk effect dit heeft, voordat aanvullende normerende maatregelen worden genomen. Daarnaast leidt deze maatregel niet tot meer inzicht in de mogelijkheden om het flexibel vermogen te vergroten bij aangeslotenen.

Van bovenstaande opties worden a, b, c en d hieronder verder uitgewerkt in een beleidstheorie. Optie e, f en g worden reeds toegepast en geven aangeslotenen ook niet meer inzicht in de mogelijkheden om het flexibel vermogen te vergroten en worden daarom niet verder uitgewerkt.

Wat is de beleidstheorie per kansrijke beleidsoptie?

In de schema's hieronder is voor de kansrijke beleidsopties de beleidstheorie uitgewerkt.

De maatregel van het aannemen van Flex Regisseurs zou voornamelijk een toegevoegde waarde hebben bij het opzetten van samenwerkingsverbanden bedrijven om energiehub-achtige constructies te verkennen. Deze maatregel heeft echter overlap met andere maatregelen; namelijk de inhuur van "hubregisseurs" vanuit het Stimuleringsprogramma Energiehubs en de inhuur van "aanjagers PVB vanuit het programma verduurzaming bedrijven terreinen. Daarom is ervoor gekozen om het inhuren van Flex Regisseurs niet verder uit te werken.

Wat zijn de gevolgen van de opties?

Wat zijn de verwachte gevolgen gegeven je beleidstheorie?

- Verminderen van netcongestie door het beter benutten van het net.
- Verbeterd vestigings- en investeringsklimaat.
- Stimuleren van innovatie op het gebied van beter benutten van het elektriciteitsnet door nieuwe flexibiliseringsmethodes in kaart te brengen.
- Verbeterde functionering congestie management markt door beter inzicht in prijs van flexibiliteit van bedrijven en instellingen.
- Verbeterde toegang tot het net en hierdoor een rechtvaardiger energiesysteem

Welke verplichte toetsen zijn op jouw traject van toepassing?

- Staatsteuntoets
- Risico analyse M&O
- Uitvoerbaarheids-en handhaafbaarheidstoets
- Internetconsultatie
- Regeldruktoets

Wat is de beste analysemethode om systematisch je aannames te valideren?

Ex-post beleidsevaluatie, zie het hoofdstuk monitoring voor meer informatie hierover.

Voorkeursoptie regeling

De voorkeursoptie is om een subsidieregeling op te zetten met drie samenhangende onderdelen:

1. Activiteit 1: een flexibiliteitsscan waarbij de kosten voor inzet van een externe adviseur voor 50% worden gesubsidieerd tot maximaal €10.000.
2. Activiteit 2: een ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen waarbij de kosten voor inzet van een externe adviseur voor 50% worden gesubsidieerd tot maximaal €125.000.
3. Activiteit 3: ondersteuning voor (kleine) maatregelen om de flexibiliteit te ontsluiten waarbij 35% subsidie mogelijk is voor capex investeringen in combinatie met contractuele afspraken met de netbeheerder over inzet van deze flexibiliteit.

Het is daarbij niet noodzakelijk dat de aanvrager alle onderdelen te doorlopen, maar er is wel de mogelijkheid om bij verschillende stappen in het proces ondersteuning te krijgen. Toekenning gebeurt bij alle onderdelen op basis van first come, first serve. Deze methode van toekenning is gekozen zodat de aanvrager zo snel mogelijk aan de slag kan gaan met de regeling. Dit op verzoek van de partijen die hebben deelgenomen aan de marktconsultatie.

Deze maatregelen sluiten het beste aan bij het amendement aangezien het handelingsperspectief biedt voor bedrijven en instellingen bij netcongestie. Daarnaast is er draagvlak voor deze opties bij alle betrokken partners in het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (netbeheerders en brancheorganisatie) en deze opties wordt gesteund door het MT-leden van VI, SE, EM en RE binnen EZ/KGG.

Om er voor te zorgen dat de maatregel wordt ingezet op die locaties waar de 'nood het hoogst is' conform het amendement worden er een aantal aanvullende voorwaarden aan de toepassing van de flexibiliteitsscan gesteld:

Selectie knelpunten: er kan alleen subsidie worden aangevraagd voor EAN-codes die in een knelpuntregio vallen en die voldoen aan de voorwaarden gesteld aan de doelgroep.

Gerichte benadering bedrijven: Netbeheerders en lokale overheden stimuleren bedrijven waarvan verwacht wordt dat ze flexibiliteitspotentie hebben op de juiste momenten / richting om mee te doen aan de regeling. Dit zijn bijvoorbeeld bedrijven waar tijdens het congestie management onderzoek blijkt dat het verbruik met name op het moment plaatsvindt dat er een knelpunt is op het net of bedrijven waarvan bekend is dat het type bedrijf doorgaans flexibiliteit kan leveren.

Afhankelijk van de provincie kunnen energieboards een actieve rol spelen in het maken van een communicatie en uitvoeringsplan op de knelpunten in hun verzorgingsgebied.

Ook zal communicatie over deze regeling lopen via reeds bestaande kanalen zoals de cluster organisaties, lokale overheden en de aanjagers die per provincie actief zijn vanuit het Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen.

Delen uitkomsten: Aanvragers worden verplicht om een samenvatting van de uitkomsten van de flexibiliteitsscan en het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen te delen met hun netbeheerder en RVO. Zie hoofdstuk monitoring.

Voor het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen wordt een verplichting opgenomen om contact te zoeken met de netbeheerder om te verkennen hoe de flexibiliteitsmaatregelen die zijn gevonden kunnen worden ingezet om netcongestie te verlichten, of om netcongestie neutraal te verduurzamen/groeien.

Voordeel aanvragers: door drie samenhangende onderdelen aan te bieden in één regeling sluit de regeling aan bij verschillende typen aanvragers. Aangeslotenen die nog in een verkennende fase zitten kunnen gebruik maken van een flexibiliteitsscan. Aangeslotenen die al verder in het proces zijn kunnen gebruik maken van het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen of realisatie van flexibel vermogen. Gezien het subsidiepercentage van 35-50% is er voor bedrijven een duidelijk (financieel) voordeel om deel te nemen aan deze regeling, waarbij de vereisten om deel te nemen aan de regeling beperkt zijn (zie paragraaf regeldruk).

Technische uitwerking van de regeling

1) Flexibiliteitsscan

Een flexibiliteitsscan geeft inzicht in het huidige energieprofiel, verschillende opties van flexibiliteitsmaatregelen en hoe die het energieprofiel beïnvloeden. Het doel is dat de aangeslotene met deze inzichten meer handelingsperspectief heeft in tijden van netcongestie door flexibel te groeien, of door gebruik te kunnen maken van flexibele contractvormen die ruimte bieden.

Startpunt flexibiliteitsscan

De aangeslotene heeft nog geen inzicht in wat voor flexibiliteitsmaatregelen er getroffen kunnen worden achter de meter en wat dit oplevert.

Wat wordt er gedaan in een flexibiliteitsscan?

In Bijlage I - Minimale inhoudseisen flexibiliteitsscan, wordt een gedetailleerde beschrijving gegeven van de minimale informatie die een flexibiliteitsscan zou moeten opleveren.

In het kort moet de flexibiliteitsscan inzicht geven in het huidige energieprofiel, verschillende types van flexibiliteitsmaatregelen, een schatting van de benodigde Capex-investeringen van die maatregelen, en hoe de maatregelen het energieprofiel in de toekomst kunnen beïnvloeden. Het rapport zal een afweging bevatten van de verschillende flexibiliteitsmaatregelen op basis van investeringskosten en inpasbaarheid.

Indien de flexibiliteitsscan wordt aangevraagd door een groep van bedrijven dient er additioneel in kaart gebracht te worden wat het gestapelde elektriciteitsprofiel is en hoe de flexibiliteitsmaatregelen een impact hebben zowel op de individuele profielen, als het gezamenlijke profiel. Het beschikbare subsidiebedrag is een optelsom van individuele subsidiebedragen.

2) Ontwerp voor procesflexibiliteit

Een proces-flexibiliteitsstudie biedt inzicht in de technische haalbaarheid en benodigde investering van flexibiliteitsmaatregelen die netcongestie kunnen verminderen.

Startpunt ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen

De onderneming of instelling weet dat er flexibiliteit in het bedrijfsproces of installatie aanwezig is, maar niet welke technische aanpassingen aan het proces of de installatie gedaan kunnen worden om die flexibiliteit te ontsluiten.

De onderneming of instelling is bereid om aanpassingen te doen aan hun productieproces of installatie om flexibiliteit te ontsluiten. Hierbij kunnen de bedrijfsutilities mee worden genomen. Deze studie is echter niet bedoeld voor assets die van nature flexibiliteit leveren, zoals batterijen, Warmtekrachtkoppeling installaties en curtailment van duurzame opwek.

Ook weet de onderneming of instelling nog niet zeker hoeveel Capex-investering nodig is voor het realiseren van de procesflexibiliteit en of die investering financieel haalbaar is.

Het uitvoeren van een flexibiliteitsscan is geen vereiste voor een subsidieaanvraag voor het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen.

Wat wordt er gedaan in een ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen?

De minimale inhoudseisen van het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen worden beschreven in Bijlage II. Dit type studie bevat een analyse van het huidige energieprofiel, verschillende flexibiliteitsmaatregelen inclusief inschatting van de Capex-investering en het effect op het energieprofiel. Op basis van een multi-criteria-afweging zal er een (combinatie van) flexibiliteitsmaatregelen, waaronder ook maatregelen die het proces van de aangeslotene raken, worden uitwerkt in een conceptueel technisch ontwerp.

Ook dit onderdeel van de subsidie is aan te vragen als groep.

3) Realiseren van flexibiliteitsmaatregelen

Startpunt

De onderneming of instelling weet hoe flexibiliteit gerealiseerd kan worden, maar moet daarvoor een Capex-investering doen.

Een groep ondernemingen of instellingen kan gezamenlijk aanspraak maken op subsidie voor dit onderdeel. In dat geval zullen de subsidiebedragen bij elkaar opgeteld worden.

Dit onderdeel van de regeling maakt het investeren in flexibele assets rendabeler.

Waarvoor kan de subsidie worden aangevraagd?

- Meet- en regeltechniek die processen of installaties dusdanig aansturen dat het elektriciteitsprofiel beïnvloedt wordt. Hierbij kan je denken aan regeltechniek, sensoren, regelaars en meters die input leveren aan de regeltechniek.
- Energieopslag (in verschillende modaliteiten zoals warmte, elektriciteit, proces) die het elektriciteitsprofiel kan beïnvloeden op een manier die de netcongestie vermindert.
- Energieconversie die het elektriciteitsprofiel kan beïnvloeden op een manier die de netcongestie vermindert.
- Opslag of buffercapaciteit van een product of halffabricaat waarmee het productieproces flexibeler gemaakt kan worden.
- Extra capaciteit in het bestaande proces/installatie om flexibeler te kunnen produceren. De inzet van deze extra capaciteit mag niet leiden tot additionele pieken in het verbruik op de tijdstippen dat netcongestie is voorzien.

Voorwaarden

- De aanvrager moet kunnen aantonen wat voor effect de aangeschafte asset heeft op het eigen elektriciteitsprofiel en op welke wijze dit kan bijdragen aan het verminderen van de netcongestie in dit congestiegebied
- Een aanvraag dient te worden gecombineerd met een contractuele afspraak met de netbeheerder over het gebruik van de aansluiting om te voorkomen dat het gebruik netcongestie in het congestiegebied of in het gebied van een andere netbeheerder verergert.
- De investering moet leiden tot operationele flexibiliteit binnen anderhalf jaar. Mocht dit niet lukken wegens overmacht, dan dient de aanvrager dit zelf pro-actief aan te geven bij de subsidieverstrekker.
- De assets die zijn gerealiseerd op basis van de subsidieverstrekking moeten minimaal 4 jaar, vanaf het moment van ingebruikname, operationeel blijven en flexibiliteit kunnen leveren gedurende deze periode.

Voor de volgende activiteiten kan geen subsidie worden aangevraagd

- duurzaamheidsmaatregelen die primair zijn gericht op het creëren van een laadpunt voor elektrische voertuigen, energiebesparing of duurzame energie opwek;
- kosten voor realisatie of verzwaring van de netaansluiting

b) Hoe beoordeel je de gekozen optie in termen van:

- Doeltreffendheid en doelmatigheid
- Uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving)
- Brede maatschappelijke impact

Doeltreffendheid

In een recente studie is aangetoond dat de bruto maatschappelijke kosten van netcongestie hoog zijn. De bruto kosten ten gevolge van bedrijven en industrie die niet kunnen groeien ligt tussen de 0 - 49.931 euro/MWh en de bruto maatschappelijke kosten ten gevolge van bedrijven en industrie die niet kunnen verduurzamen ligt tussen de 100-152 euro/MWh. Door bedrijven te helpen om hun aansluitvermogen te optimaliseren en flexibel te opereren kan een deel van deze maatschappelijke kosten vermeden worden.

Uit gesprekken met branche organisaties VEMW, EnergieNL en VNO-NCW is gebleken dat inzicht in de mogelijkheden en kosten om flexibel vermogen te ontsluiten en de waarde hiervan bij bedrijven

het grootste struikelblok is om flexibiliteit te realiseren. De huidig voorgestelde maatregel heeft daarom als doel om bedrijven laagdrempelig inzicht te geven. Ook vanuit het perspectief van de netbeheerders en hun ervaring met congestie management onderzoek bleek een behoefte aan meer inzicht bij bedrijven in hun eigen energieprofiel en flexibiliteitsopties.

De combinatie van maatregelen die hierboven worden beschreven vormen een drietrapsraket van eerste inzicht, tot realisatie van flexibiliteit. Hiermee zal de maatregel leiden tot het vergroten van het bewustzijn en uiteindelijk de inzet van meer regelbaar vermogen. De maatregel is hiermee doeltreffend.

Er zijn minimale inhoudsvereisten opgesteld voor de flexibiliteitsscan en het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen om te garanderen dat de aanvrager voldoende informatie uit de scan en studie haalt om verder te kunnen.

Doelmatigheid

Er zijn een aantal maatregelen opgenomen in de regeling die de doelmatigheid verhogen:

- Door selectie van de doelgroep ($GTV \geq 100 \text{ kW}$) wordt de regeling ingezet bij bedrijven waar naar verwachting significant flexibel vermogen beschikbaar is.
- Bedrijven kunnen alleen aanspraak doen op de regeling als ze in een gebied zijn wat is aangewezen door netbeheerders als een langdurig knelpunt waarbij inzet van flexibel vermogen kan helpen om het knelpunt te verminderen.
- Bij een aanvraag voor energieopslag in de regeling realisatie van flexibel vermogen wordt verplicht gesteld dat het bedrijf afspraken maakt met de netbeheerder over het netbewust inzetten van de assets dit met deze regeling wordt bekostigd. Bijvoorbeeld door het afsluiten van een congestie management contract of een alternatief transportrecht.

Uitvoerbaarheid

Flexibiliteitsscan

De uitvoering van de beoogde maatregel voor flexibiliteitsscans is vergelijkbaar met eerdere regelingen, zoals bijvoorbeeld Subsidieregeling Verduurzaming Mkb (SVM), en kan gezien worden als regulier werkzaamheden voor RVO en EZK. Energieadviseurs zijn bekend met het uitvoeren van dergelijke onderzoeken en het opleveren van rapportages.

Ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen

De uitvoering van de beoogde maatregel voor het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen is vergelijkbaar met eerdere regelingen, zoals bijvoorbeeld Subsidieregeling Verduurzaming Mkb (SVM), en kan gezien worden als regulier werkzaamheden voor RVO en EZK. Energieadviseurs zijn bekend met het uitvoeren van dergelijke onderzoeken en het opleveren van rapportages.

Realisatie van flexibel vermogen

Er zijn op provinciaal niveau voorbeelden van vergelijkbare maatregelen die gebruik maken van de de-minimisverordening. In Drenthe omvat de regeling zowel haalbaarheidsonderzoek als realisatie van technische oplossingen.

In Noord-Holland is recent een vergelijkbare regeling opgesteld voor de aanschaf en installatie van slimme meet- en monitoringssystemen t.b.v. verminderen van netcongestie op basis van de De-minimisverordening.

Selectie doelgroep

Netbeheerders zullen een selectie maken van aangeslotenen die voldoen aan de voorwaarden van de regeling. Hiertoe maken ze een selectie van EAN-codes van aangeslotenen die in een afname congestiegebied gevestigd zijn en een $GTV \geq 100 \text{ kW}$ hebben. Deze lijst zal elk half jaar worden bijgewerkt, waarbij de afspraak geldt dat er enkel EAN-codes kunnen worden toegevoegd (nieuwe congestiegebieden of aangeslotenen op de wachtlijst). Er zullen geen EAN-codes komen te vervallen gedurende de openstelling van de regeling.

Regeldruk

Flexibiliteitsscan en ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen:

- Ondernemer moet checken of die zich bevindt in een knelpunt gebied en of hij voldoet aan de voorwaarden. Hiertoe zal door netbeheerders een EAN-code lijst aangeleverd worden van aangeslotenen die voldoen aan de gestelde voorwaarden.
- Ondernemer dient eindrapportage in te leveren (boven >25K subsidie verplicht, daaronder vrijwillig).
- Ondernemer dient mee te werken aan evaluatie van de regeling indien hierom gevraagd wordt.

Realisatie van flexibel vermogen:

- Ondernemer moet checken of die zich bevindt in een knelpunt gebied en of hij voldoet aan de voorwaarden. Hiertoe zal door netbeheerders een EAN-code lijst aangeleverd worden van aangeslotenen die voldoen aan de gestelde voorwaarden.
- Ondernemer moet afspraken maken met netbeheerder over netbewuste inzet van assets die met de regeling betaald worden (indien van toepassing). Pas als deze afspraken aangetoond zijn, zal de subsidie verleent worden.
- Ondernemer dient bewijs aan te leveren dan de gesubsidieerde maatregelen zijn uitgevoerd.
- Ondernemer dient mee te werken aan evaluatie van de regeling indien hierom gevraagd wordt.

Handhaving

A Flexibiliteitsscan:

- Controle of de aanvrager in de doelgroep zit vindt vooraf plaats
- Er zal steekproefsgewijs, met behulp van de opgestelde minimale inhoudseisen worden gecontroleerd of de rapporten aan de juiste kwaliteit voldoen.

B Ontwerp voor procesflexibiliteit:

- Controle of de aanvrager in de doelgroep zit vindt vooraf plaats
- Er zal steekproefsgewijs, met behulp van de opgestelde minimale inhoudseisen worden gecontroleerd of de rapporten aan de juiste kwaliteit voldoen.
- Bij subsidiebedrage >25 K dient het eindrapport bij vaststelling van de subsidie aangeleverd te worden, waarna het resterende bedrag (10%) wordt uitgekeerd.)

Realisatie van flexibel vermogen:

- Controle dient plaats te vinden of aanvragers voldoen aan voorwaarden regeling, waaronder de afspraken over netbewuste inzet van assets.
- Bij vaststelling van de subsidie die bewijs dat gesubsidieerde assets geïnstalleerd zijn aangeleverd te worden, waarna het resterende bedrag (10%) wordt uitgekeerd.)

Meetbare criteria

Voor een bedrijf dat op de wachtlijst staat of wil groeien en/of verduurzamen kan een flexibiliteitsscan het verschil maken door het bieden van een concreet stappenplan om flexibel vermogen in te kunnen zetten. Voor bedrijven die zelf geen noodzaak hebben, biedt het inzicht in mogelijke kostenbesparingen, waarmee het competitieve voordeel ten opzichte van andere bedrijven vergroot kan worden.

De resultaten van de scans bieden per sector en per regio inzicht in de huidig beschikbare flexibiliteit, kansrijke flexibiliteitsmaatregelen en een eerste kosteninschatting om de maatregelen te realiseren. Dit inzicht ontbreekt nu grotendeels en alle LAN partijen geven aan dat dit waardevolle resultaten zijn die nodig zijn voor het vergroten van het flexibel vermogen in het elektriciteitssysteem.

Bij de maatregel voor realisatie van flexibel vermogen kan specifiek bepaald worden hoeveel flexibel vermogen er gerealiseerd is tegen welke kosten (euro / MW). Daarnaast biedt het inzicht per sector in welke maatregelen het meest kansrijk zijn voor eventuele nieuwe beleidsmaatregelen om flexibiliteit te vergroten.

Het ontsluiten van meer flexibiliteit leidt ertoe bedrijven kunnen groeien en/of verduurzamen. Dit draagt bij aan de maatschappelijke doelen zoals hiervoor beschreven (duurzaam energiesysteem, aantrekkelijk vestigings- en investeringsklimaat, netcongestie verminderen).

Voor het bepalen van deze maatschappelijke kosten is recent een rapport⁵ gepubliceerd met een eerste verkenning van de bandbreedte van maatschappelijke bruto kostprijs van netcongestie voor verschillende economische sectoren. De maatschappelijke kosten voor netcongestie bestaan o.a. uit de gedeelde toegevoegde waarde van bedrijven doordat ze geen additioneel transportvermogen hebben kunnen krijgen én de gedeelde verduurzamingsbaten. Het rapport concludeert dat de gevolgen van netcongestie substantieel zijn voor de groei en aanpassingsvermogen van de Nederlandse economie. Op dit moment kan echter nog niet worden aangegeven welke prijs voor het leveren van flexibel vermogen reëel is gezien deze maatschappelijke kosten. Er is vervolgonderzoek nodig om uitspraken te kunnen doen over dynamiek tussen de kosten en baten van congestiemanagement. Daarmee kunnen op dit moment ook geen harde uitspraken gedaan worden over de kosten / baten van de beoogde maatregelen flexibiliteitsscans en realisatie van flexibel vermogen.

---

⁵ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/06/25/studie-maatschappelijke-kosten-netcongestie>

Risico's en onzekerheden in dit voorstel

Flexibiliteitsscans en haalbaarheidsstudie

Risico's:

- Er wordt geen gevolg gegeven aan de uitkomsten van de flexibiliteitsscans of procesflexibiliteitsstudie.
  - A. Bedrijven zien af van het aanbieden van congestiediensten op basis van het huidige beschikbare vermogen wegens verschillende redenen (complexiteit, impact bedrijfsvoering, te lage vergoeding, etc.
  - B. Bedrijven zien af van het nemen van maatregelen om additioneel flexibel vermogen te ontsluiten (complexiteit, hoge kosten, onzekerheid over terugverdientijd, etc.)
  - C. Netbeheerder neemt het flexibelheidsaanbod van een bedrijf niet aan aangezien het niet de passende vorm van flex is (profiel, locatie, zekerheid) om netcongestie te verlichten
- Regeling trekt ondeskundige adviesbureaus aan. Dit risico wordt ondervangen door in de informatievoorziening richting bedrijven suggesties te doen voor selectiecriteria die ze kunnen hanteren bij het selecteren van adviesbureaus. Daarnaast betalen bedrijven zelf nog een aanzienlijk deel van de opdracht, waardoor ze gebaat zijn bij het selecteren van deskundige adviesbureaus.
- Er vindt oneigenlijk gebruik plaats van de regeling. De grote van het risico en beheersmaatregelen verschillen per onderdeel van de regeling:
  - A. Flexibiliteitsscans: De flexibiliteitsscans vallen onder het RUS 1B kader. Dit betekent dat de aanvraag wordt goedgekeurd op basis van een volledig ingevuld aanvraagformulier en een getekende offerte die voldoet aan de minimumeisen gesteld in de regeling. Als aan deze voorwaarden wordt voldaan, wordt het volledige subsidiebedrag uitgekeerd. Dit heeft als risico dat de aanvrager na ontvangst van de subsidie geen flexibiliteitsscan uitvoert. Dit risico wordt ondervangen doordat RVO steekproeven gaat doen waarbij de resultaten van de uitgevoerde flexibiliteitsscan worden opgevraagd. Hierbij worden de eerste 50 scans opgevraagd en daarna 20% van de scans steekproefsgewijs. Het percentage van de steekproef kan naar boven of beneden worden bijgesteld afhankelijk van de hoeveelheid misbruik die wordt gesignaleerd in de eerste 50 scans. Daarnaast wordt het in de regeling verplicht gesteld om niet-vertrouwelijke uitkomsten van de scans te delen met RVO via het monitoringsformat. Deze verplichting kan niet gehandhaafd worden, maar geeft wel een signaal naar de aanvragers dat de resultaten worden gemonitord.
  - B. Ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen: Subsidieaanvragen onder de €25.000,- worden uitgevoerd via het RUS 1B kader en daarvoor gelden dezelfde risico en beheersende maatregelen als hierboven beschreven bij de flexibiliteitsscan. Voor aanvragen boven de €25.000,- wordt het RUS 2 kader toegepast. Dit RUS kader biedt meer mogelijkheid tot controle van gebruik van de regeling, waardoor bovenstaand risico vele malen kleiner is. Zo is het onder het RUS 2 kader verplicht om de resultaten van het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen in te dienen voor vaststelling van de subsidie en wordt de laatste 10% van de subsidie pas uitgekeerd na dat alle aangeleverde informatie is goedgekeurd.
  - C. Voor de realisatie van flexibiliteitsmaatregelen is het risico voor oneigenlijk gebruik kleiner. Deze regeling valt onder het RUS 2 kader waarbij bewijs moet worden aangeleverd dat de gesubsidieerde activiteiten ook zijn uitgevoerd. Een aanvrager moet bewijs aanleveren dat de assets ook daadwerkelijk gerealiseerd zijn (bijvoorbeeld door foto met type nummers) voor vaststelling van de subsidie. Daarnaast is het voor dit onderdeel van de regeling verplicht om bij het indienen van de aanvraag een flexibel contract met netbeheerders te hebben afgesloten. Hierdoor kan de gerealiseerde flexibiliteit niet worden ingezet om netcongestie te verergeren en is daarnaast een stap die bedrijven niet zullen zetten als ze niet daadwerkelijk gebruik willen maken van het contract.
- Inzicht in waarde van flex mogelijkheden leidt met name tot inzet op energiemarkten en niet tot inzet ter vermindering van congestie. Dit risico wordt ondervangen door de voorwaarde dat bedrijven alleen subsidie ontvangen voor flexibiliteitsmaatregelen wanneer ze contractuele afspraken maken met netbeheerder (congestiemanagement of alternatieve transportrechten) over inzet van de aansluiting.

Onzekerheden:

- Hoeveel energieadviesbureaus zijn in op dit moment in staat om dergelijke flexibiliteitsscans uit te voeren. Hierbij is het van belang om vroegtijdig in gesprek te gaan met FEDEC, de branchevereniging van energieadviseurs.
  - ➔ Gesprek met Fedec was positief. Er is een krapte op de markt, maar er is binnen de adviseurs wereld zeker interesse in dit type opdrachten.
  - ➔ Subsidieregeling wordt gepresenteerd op de jaarlijkse Fedec conferentie in november 2024.
- Sluit het beoogde product voldoende aan bij de wensen van de doelgroep? Het is van belang om bij het ontwikkelen van de gestandaardiseerde inhoudseisen voor de flexibiliteitscan en het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen.
  - ➔ Er zijn voor beide adviesproducten minimale inhoudseisen opgesteld die worden gereviewd in een marktconsultatie en een internetconsultatie.

*Realisatie van flexibel vermogen***Risico's:**

- De regeling wordt gebruikt door bedrijven die al van plan waren te investeren in dergelijke assets. Dit is een generiek risico dat optreedt bij elke subsidieregeling.

Raakvlakken met andere regelingen

Voor onderdeel A en B is er geen soortgelijke landelijke regeling waarmee dergelijk inzicht op maatwerkniveau wordt aangeboden. Wel is er een gemeentelijke regeling in Rotterdam gericht op flexscans.

Voor onderdeel C zijn er regelingen waarbij er overlap is tussen de assets die gesubsidieerd worden, zoals de SDE++ regeling. Echter, de inzet en daarmee het doel van de regeling is anders doordat er in deze subsidieregeling wordt vereist dat er een flexibelcontract wordt afgesloten met de netbeheerder. Hiermee wordt geborgd dat inzet van de gesubsidieerde assets bijdraagt aan het verminderen van netcongestie.

Er kan geen subsidie worden aangevraagd voor activiteiten waar reeds gebruik gemaakt is van andere subsidieregelingen zoals de SDE++ of met regionale en provinciale regelingen zoals de "slimme oplossingen voor netcongestie" regeling van Noord-Holland en de flexscan regeling in Rotterdam.

Aangeslotenen die gebruik hebben gemaakt van deze subsidieregeling kunnen wel gebruik maken van de Energie Investerings Aftrek (EIA), aangezien dit geen subsidie betreft, maar een fiscale maatregel is.

Vanuit het stimuleringsprogramma energiehubs worden procesmiddelen beschikbaar gesteld aan de provincies. Deze middelen worden ingezet om hub regisseurs in te huren om samenwerkingen tussen bedrijven te stimuleren en kennis over energiehubs te delen. Deze subsidieregeling is een aanvulling op het stimuleringsprogramma energiehubs doordat het inzicht en realisatiekracht verleent aan de bedrijven die potentieel een energie hub kunnen vormen, zowel op individueel niveau, als groepsniveau.

Een verschil tussen de regelingen is dat het stimuleringsprogramma zich niet beperkt tot congestiegebieden, terwijl dit wel een voorwaarde is om deel te nemen aan deze subsidieregeling.

Samenhang met verplichte deelname congestiemanagement

Op 15 november kondigden Stedin en TenneT in de provincie Utrecht voor afname van elektriciteit een volgende fase van congestiemanagement aan: verplichte deelname. Dit geldt momenteel voor de groep grootverbruik klanten met een gecontracteerd vermogen gelijk aan of meer dan 3 MW. Naar verwachting zal dit worden teruggebracht naar 1 MW (minimum voor verplichte deelname conform de netcode) wanneer dit onvoldoende flexibiliteit oplevert.

De verplichting betekent dat deze aangeslotenen verplicht zijn om hun huidige beschikbare flexibele vermogen aan te bieden. Zij krijgen hier zes maanden de tijd voor en bepalen zelf welke vergoeding ze hiervoor vragen. Bedrijven zullen het huidige beschikbare flexibele vermogen onderbouwen op basis van hun huidige inzichten hierin.

Onderdeel A van de subsidieregeling ondersteunt aangeslotenen bij het onderbouwen van het huidige beschikbare flexibele vermogen richting de netbeheerder. Door inzet van een gespecialiseerde adviseur is het goed denkbaar dat er meer flexibel vermogen beschikbaar is, dan het bedrijf in eerste instantie heeft voorzien. Daarnaast geeft het bedrijven inzicht in welke maatregelen mogelijk zijn om additioneel flexibel vermogen te ontsluiten. De regeling kent daarmee geen overlap met de verplichtingen vanuit de netcode, maar kan wel door bedrijven gebruikt worden om beter inzicht te krijgen in het huidige flexibel vermogen.

Monitoring en evaluatie

Flexibiliteitsscan

Er worden minimale inhoudseisen gegeven voor de flexibiliteitsscan.

De flexibiliteitsscan valt onder het RUS 1B subsidiekader. Dat wil zeggen dat het niet mogelijk is om aanvragers te verplichten om de flexibiliteitsscan aan te leveren voor vaststelling van de subsidie.

Wel wordt een verplichting opgenomen om deel te nemen aan monitoring en evaluatie van de regeling. Voor de monitoring van de flexibiliteitsscan wordt aanvrager gevraagd een deel van de informatie uit de flexibiliteitsscan te delen met de subsidieverlener. Dit betreft een separaat formulier met niet bedrijfsgevoelige informatie. Zie bijlage A voor het monitoringsformulier van de flexibiliteitsscan.

Ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen

Er worden minimale inhoudseisen gegeven voor het ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen.

Ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen waarvoor <25.000 euro subsidie wordt verleend, geldt het RUS 1B kader. Hierdoor is het niet mogelijk om aanvragers te verplichten om de studie aan te leveren voor vaststelling van de subsidie.

Voor de monitoring van de flexibiliteitsscan wordt aanvrager gevraagd een deel van de informatie uit de studie aan te leveren via het format in bijlage B.

Ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen waarvoor ≥ 25.000 euro subsidie wordt verleend, is het invullen van bijlage B verplicht en dit wordt door RVO verwerkt in het vaststellingsformulier. Hierbij is het optioneel dat RVO een telefonisch interview afneemt om de resultaten van de studie te bespreken.

Realisatie flexibel vermogen

Voor de monitoring van het realiseren van de flexibiliteit wordt automatisch bij de aanvraag geregistreerd voor wat voor type investeringen er subsidie wordt aangevraagd. Daarnaast zal de aanvrager moeten verantwoorden dat de flexibiliteitsmaatregel is geïmplementeerd is uitgevoerd. Dit gaat meestal via foto's, inclusief type kenmerk op asset. Indien er vermoeden is van fraude, of de implementatie van de maatregel niet is vast te leggen op een foto, kan dit ook door middel van een bedrijfsbezoek gecontroleerd worden.

We beogen dat deze subsidievorm gepaard gaat met een flexibele contractvorm van de netbeheerders. Dit zal garanderen dat de flexibiliteit niet wordt ingezet op een manier die congestie verergerd.

Monitoringsplan

In het monitoringsplan wordt uitgewerkt wie de opgehaalde informatie ter beschikking krijgt en welke analyse hierop wordt uitgevoerd. Voor beleidsevaluatie zal de informatie op sector en/of regionaal niveau worden gedeeld en niet op individueel bedrijfsniveau, aangezien dit niet nodig is voor het beoogde doel.

In het plan wordt ook gekeken hoe we additioneel inzicht voor de aanvrager kunnen bieden. Hierbij zal bijvoorbeeld gekeken worden naar de mogelijkheden om best practices terug te koppelen aan aanvragers van de regeling of op te nemen in de kennisfunctie netcongestie (in ontwikkeling).

Begin 2026

Na het eerste kwartaal van 2026 zal geëvalueerd worden of het zinvol is de regeling te continueren zodat tijdig een voorstel worden ingediend voor aanvullende financiering. Naast aanvullende financiering voor continuering van de regeling is het ook denkbaar dat de maatregelen na 2026 ondergebracht wordt bij de reeds bestaande regeling Energie Investerings Aftrek (EIA).

Overzichtstabel voorkeursoptie

De tabel hieronder geeft een overzicht van de verschillende maatregelen die onder de regeling beschikbaar komen, inclusief het beoogde budget, doelgroep en welk deel van de doelgroep bereikt kan worden. De budgetten zijn inclusief de uitvoeringskosten voor RVO. Deze worden ingeschat op ca. € 2 miljoen (3-4%).

	Flexibiliteitsscan	Ontwerp voor flexibiliteitsmaatregelen	Ondersteuning realisatie flexibiliteit
Doelgroep	≥ 100 kW Inschatting 10.500 bedrijven	≥ 100 kW Bereid om procesflexibiliteit te realiseren Inschatting 1.000 bedrijven	≥ 100 kW met al inzicht in flexibel vermogen Inschatting 1.000 bedrijven
Budget	27,25 mln.	20 mln.	13,5mln.
Maximum subsidiebedrag (€)	10.000	125.000	300.000
% subsidie	50%	50%	35%
Minimaal % van doelgroep dat bereikt wordt.	26%	16%	5%
Verwacht gemiddeld subsidiebedrag	8.000	60.000	50.000
Verwacht % van doelgroep dat bereikt wordt	33%	33%	27%
Staatsteungrondslag	Artikel 49, AGVV	Artikel 25, AGVV	De-minimisverordening
RUS kader	RUS 1B	RUS 1B <25K RUS 2 > 25K	RUS 2
Verwacht aantal verleningen	2.700-3.500	300-350	200-300

Motivatie budgetverdeling

Het budget voor de subsidieregeling komt deels vanuit de middelen vrijgemaakt vanuit het Amendement Erkens (42 miljoen) en het klimaatfonds (20 miljoen).

Het budget vanuit het klimaatfonds is bedoeld voor het uitvoeren van haalbaarheidsstudies en gaat daarom geheel naar onderdeel B van deze regeling.

Voor onderdeel A is het streven om minimaal 2.750 scans te kunnen subsidiëren om hiermee minimaal 26% van de doelgroep te bedienen. Hiermee komt het budget voor dit onderdeel van de subsidie op 27,25 miljoen.

Het resterende bedrag (13.5 miljoen) is toegewezen aan onderdeel C van de regeling. Hiermee kan slechts een deel van de doelgroep worden bereikt. Deze eerste openstelling draagt bij aan het creëren van inzicht in welke oplossingen in de praktijk effectief en doelmatig zijn om flexibiliteit te realiseren. Dit inzicht kan gebruikt worden voor continuering van de regeling.

De verdeling tussen onderdeel A en C sluit ook aan bij de fase waarin congestie management en het ontsluiten van flexibel vermogen zich bevinden. Veel bedrijven en instellingen zitten nog in een verkennende fase waarin het inzicht in energieprofiel en kansrijke flexibiliteitsmaatregelen nog ontbreekt.

De inschatting van de doelgroep grootte is gemaakt op basis van een analyse van de netbeheerders over hoeveelheid aangeslotenen met een bepaald gecontracteerd vermogen en hun inzicht in aangeslotenen met groei of verduurzamingsplannen in de komende 5 jaar.

Aanvraagverloop

Voor onderdeel A en B verwachten we dat ca. 40% van de aanvragen in 2025 gedaan zullen worden en 60% in 2026. De regeling zal pas in de loop van 2025 worden opengesteld. Daarnaast zal de bekendheid met de regeling gedurende de openstelling toenemen.

We verwachten dat de aanvragen op onderdeel C pas later in de opstelling binnen komen i.v.m. de voorwaarde dat er een contractuele afspraak gemaakt wordt met de netbeheerder.

Tijdens de marktconsultatie is door meerdere stakeholders aangegeven dat alle onderdelen van de regeling interessant zijn voor de doelgroep. Er is ook aangegeven dat het wenselijk is om de budgetten te verhogen om een groter percentage van de doelgroep te kunnen bedienen. Hiermee is de verwachting dat de beschikbare budgetten volledig benut zullen worden en het maximaal aantal voorziene aanvragen bereikt zal worden voor alle onderdelen van de regeling.

Wel is aangegeven dat het voor onderdeel B lastig in te schatten is hoeveel interesse hiervoor zal zijn. We verwachten tijdens de internetconsultatie beter zicht te krijgen op de interesse voor de verschillende onderdelen van de regeling door hier specifiek naar te vragen.

Bijlage A Formulier ter informatiedeling uitkomsten flexibiliteitsscan

1. Waarom wilde u een flexibiliteitsscan uitvoeren?
2. Wat is uw SBI-code?
3. Wat is uw huidige gecontracteerd vermogen van uw elektriciteitsaansluiting?
4. Geef een kwantificering van de flexibiliteitsmaatregelen met behulp van onderstaande vragen:
  - Wat is het flexibel vermogen?
  - Wat is het flexibel volume?
  - Wat is de tijdsduur van de flexibiliteit?
  - Wat is het tijdsprofiel waarop flexibiliteit kan worden ingezet?
  - Hoe werkt de opregel- en afregelprocedure? (snelheid van inzet flexibiliteit)
  - Wat is de inschatting van de globale investeringskosten per maatregel?
  - Wat is de kostenindicatie van flexibiliteit per MW in operatie van de verschillende maatregelen?
5. Wat zijn de meest kansrijke flexibiliteitsmaatregelen?
6. Denkt u dat u een of meerdere van deze kansrijke flexibiliteitsmaatregelen gaat uitvoeren?
Ja/nee/weet niet
7. Wat is de reden dat u deze maatregelen wel/niet zou willen uitvoeren?

Indien ja / weet niet bij vraag 6:

8. Hoeveel tijd denkt u dat nodig is om de maatregelen te realiseren?
9. Zou u willen verkennen om een flexibel contract af te sluiten?
10. Zouden wij u later mogen benaderen voor vervolgvragen over de realisatie van uw maatregelen?

Bijlage B Formulier ter informatiedeling uitkomsten ontwerp voor procesflexibiliteit

1. Waarom heeft u een haalbaarheidsstudie voor procesflexibiliteit aangevraagd?
2. Wat is uw SBI-code?
3. Wat is uw huidige gecontracteerd vermogen van elektriciteitsaansluiting?
4. Geef een kwantificering van de flexibiliteitsmaatregelen die zijn uitgewerkt in het conceptueel technisch ontwerp met behulp van onderstaande vragen:
  - Wat is het flexibel vermogen?
  - Wat is het flexibel volume?
  - Wat is de tijdsduur van de flexibiliteit?
  - Wat is het tijdsprofiel waarop flexibiliteit kan worden ingezet?
  - Hoe werkt de opregel- en afregelprocedure?
(snelheid van inzet flexibiliteit)
  - Wat is de inschatting van de globale investeringskosten per maatregel?
  - Wat is de kostenindicatie van flexibiliteit per MW in operatie van de verschillende maatregelen?
5. Denkt u dat u een of meerdere van deze kansrijke flexibiliteitsmaatregelen gaat uitvoeren?

Ja/nee/weet niet

6. Wat is de reden dat u deze maatregelen wel/niet zou willen uitvoeren?

Indien ja / weet niet bij vraag 5:

7. Hoeveel tijd denkt u dat nodig is om de maatregelen te realiseren?
8. Zou u willen verkennen om een flexibel contract af te sluiten?
9. Zouden wij u later mogen benaderen voor vervolgvragen over de realisatie van uw maatregelen?
10. Heeft u contact gehad met de netbeheerder?

Ja/Nee

Indien ja bij vraag 10:

11. Was er een passend flexibel contract voor uw situatie, en zo welke?
12. Is de vergoeding/korting die komt kijken bij de flexibele contractvorm aantrekkelijk voor u?
13. Bent u van plan om een flexibel contract af te sluiten?